

Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech, p. o. za rok 2016

Úvodní slovo

Rok 2016 přinesl lounskému muzeu práci na řadě rozpracovaných projektů, ale i řadu novinek. Pokračovala projekce nového depozitáře v budově bývalé Střední zemědělské technické školy v Poděbradově ulici č.p. 599 v Lounech, před dokončením je i první část nové přírodovědné expozice Stepí Lounského středohoří, z mimořádného příspěvku zřizovatele byl rekonstruován a tím i přiveden na současnou technickou úroveň systém elektronické zabezpečovací signalizace. Zásadní zpráva dorazila do muzea v samém závěru roku – na posledním zasedání krajského zastupitelstva v roce 2016 – byly schváleny účelově vázané prostředky na rekonstrukci vnitřních prostor expoziční budovy - Dům Sokolů z Mor. Tato skutečnost bude samozřejmě modifikovat práci muzea i v letech dalších – od samotné rekonstrukce vnitřních prostor po přípravu a realizaci nové historické expozice v rekonstruovaných prostorách. I v roce 2016 jsme se snažili nabídnout návštěvníkům zajímavé a poučné prezentační akce a i nadále jsme se snažili prohlubovat spolupráci na nich s institucemi podobně laděnými. Ocenění výstavy Neuvěřitelný svět prvních zemědělců mezi Ohří a Berouňkou (která vznikla jako společný projekt lounského a rakovnického muzea a Ústavu archeologické památkové péče středních Čech) Cenou Eduarda Štorcha za rok 2016 může být jedním z důkazů, že se nám tato práce daří. S velkým ohlasem se rovněž setkalo zapojení muzea do celoměstského projektu Lucemburské Louny 2016, který byl štědře podpořen Městem Louny, participace muzea na V. ročníku Slavnosti stepí v přírodní lokalitě kopce Raná u Loun, či týden řemesel v Archeologickém skanzenu v Břežně u Loun. Zájem veřejnosti je potvrzen i vzrůstajícími čísly ve výkazech návštěvnosti, jak bude dokumentováno níže. Znovu zdůrazním, že pestrá paleta prezentačních akcí by nebyla myslitelná bez dlouhé řady spolupracujících institucí, kterým patří velký dík, stejně tak jako našim zaměstnancům za aktivní přístup (nejen) k těmto pracovním úkolům.

Správa a ochrana sbírek muzejní povahy

Posláním muzea je uchování sbírkových předmětů dokumentujících historii, současnost a přírodu regionu pro budoucí generace. Sbíрка Oblastního muzea v Lounech je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR (CES) pod **evidenčním číslem MON/002-05-13/238002** a tvoří ji těchto **jedenáct podsbírek**:

- Podsbíрка Archeologie
- Podsbíрка Botanika
- Podsbíрка Dějiny současnosti

- Podsbírka Etnografie
- Podsbírka Geologie
- Podsbírka Historická fotografie
- Podsbírka Historie
- Podsbírka Lunensia
- Podsbírka Numismatika
- Podsbírka Sbírková knihovna
- Podsbírka Zoologie

Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů zapsaných v CES k 31. prosinci 2016 činí 25 514. Za rok 2016 bylo zapsáno 40 nových přírůstkových čísel.

Zcela výjimečné postavení ve sbírkovém fondu Oblastního muzea v Lounech má **knihovna ročovského kláštera**, která byla převedena do sbírek muzea na začátku 50. let 20. století po zrušení augustiniánského konventu v Dolním Ročově. Na základě restitučních zákonů byla knihovna začátkem 90. let navrácena řádu, ten ji však ponechal na základě smlouvy jako své depozitum v Oblastním muzeu v Lounech. Knihovna *de iure* tedy není součástí sbírky muzea, avšak muzeum ji využívá při své badatelské a prezentační činnosti a na oplátku o ni pečuje.

V roce 2016 proběhla **pravidelná inventarizace** sbírkových fondů muzea – kurátoři inventarizovali celkem 7 027 sbírkových předmětů ze všech výše zmíněných podsbírek. Na základě inventarizace byly konzervátorem následně ošetřeny předměty, které toho vyžadovaly (napadení plísněmi, červotočem aj.). U odborné restaurátorky Jany Náprstkové z Prahy bylo zadáno **restaurování** šestice špalíčků kramářských tisků (inv. č.: S 199, S 221, S 222, S 257, S 267, S 310) a sedmi kusů jednotlivých kramářských tisků (inv. č.: S 96, S 112, S 145, S 155, S 254, S 268, S 7724), které bylo v roce 2015 rovněž dokončeno. Akce proběhla s podporou dotačního programu Ministerstva kultury ČR ISO – část D (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví).

Z mimořádného navýšení příspěvku zřizovatele byla zrealizována **přestavba elektronické zabezpečovací signalizace** v komplexu muzejních budov v Pivovarské ulici. Dosavadní systém (s ústřednou z roku 1996 a některými komponenty z poč. 90. let) prošel zásadní rekonstrukcí, která ho pozvedla na technickou úroveň dnešní doby. I tento nový systém je připojen do systému centralizované ochrany Policie ČR.

Velkým problémem pro správu a ochranu sbírek muzejní povahy je špatný stavebně-technický stav dosavadního externího **depozitáře muzea**. Soudní spor, který o tento objekt vedl Ústecký kraj s Obcí Obora, byl završen v roce 2016 v odvolacím řízení, kdy Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudek Okresního soudu v Lounech zrušil a dal za pravdu argumentaci Ústeckého kraje, kterou trval na vlastnictví objektu. Tento depozitář tudíž zůstává i nadále našemu zřizovateli a muzeum je i nadále jeho uživatelem.

Situace bude v budoucnu řešena adaptací nového **depozitáře v Poděbradově ulici** č. p. 599 v Lounech, který muzeum získalo od 1. ledna 2015 do své správy převodem z rezortu školství Ústeckého kraje. Na základě předloženého a schváleného investičního záměru proběhlo výběrové řízení na zhotovitele projektové dokumentace, které zadal investiční odbor Ústeckého kraje (který má celou akci v gesci). Zvítězila firma Zefraprojekt z Ústí nad Labem a v druhém pololetí roku 2015 začala projekce vzpomínutého depozitáře Poděbradova č. p. 599 a pokračovala i v roce 2016.

Archeologické výzkumy a nálezy

Lounské muzeum realizovalo v roce 2016 celkem 69 archeologických akcí. Vždy se jednalo o dozory na stavbách, jejichž výsledek byl z hlediska ochrany a záchrany archeologického dědictví negativní.

K zásadnímu kvalitativnímu obohacení archeologických sbírek muzea došlo dne 14. prosince 2016, kdy byl muzeu předán Mgr. Janem Blažkem, ředitelem Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech v Mostě, v. v. i., hromadný nález bronzových předmětů, který tato instituce odborně zpracovávala. Depot byl nalezen v roce 2012 na katastru obce Líštany a za dramatických okolností byl předán Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech v Mostě, v. v. i. O depotu byla vydána vzpomenujícím ústavem také publikace (*Blažek, Jan – Novák, Petr: Líštany. Hromadný nález ze starší doby bronzové. Most 2016.*), jejíž slavnostní křest proběhl při předávání depotu v našem muzeu.

Prezentační činnost

Výstavní činnost

Těžiště prezentační činnosti muzea spočívalo v uplynulém roce na deseti autorských a převzatých výstavách, které často doplňovaly doprovodné programy:

- **Vitráže manželů Kantových** (2. 2. – 3. 4. 2016) – Výstava představila vitráže lubenecké dílny Skloart manželů Kantových, kteří při své řemeslné činnosti kloubí starou technologii s novými možnostmi v kombinaci s kameny, polodrahokamy a „huťarinou“. Kurátorem výstavy byl historik novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.

Doprovodná akce:

Přednáška Vitráže a Expo 2015 Milano (11. 2. 2016) manželů Jitky a Richarda Kantových o výrobě vitráží a jejich účasti na výstavě Expo 2015.

- **Velikonoční výstava** (16. 2. – 3. 4. 2016) – Tento rok byla ústředním tématem tradiční velikonoční výstavy zdobená vajíčka – kraslice. Vejce bylo od pradávna symbolem plodnosti, narození, života, proto má své nezastupitelné místo o Velikonocích – svátcích obnovy života spojených jednak s příchodem jara, jednak se zmrtvýchvstáním Ježíše Krista. Kurátorem výstavy byla knihovnice Stanislava Profousová.

Doprovodná akce:

Workshop (nejen) pro školy Tvůrčí velikonoční dílny v muzeu (16.-17. 3. 2016) – kde si návštěvníci mohli uplést pomlázku, vyrobit drobné velikonoční dekorace a vyzkoušet si tradiční techniky zdobení vajec, či namalovat si vlastní kraslici.

- **Poklady Karla IV.** (12. 4. – 12. 6. 2016) – U příležitosti 700. výročí narození Otce vlasti v rámci celoměstského projektu Lucemburské Louny 2016 proběhla výstava s unikátními předměty se vztahem ke Karlu IV. Ilustrátor Václav Šlajch nakreslil pro výstavu nový komiks o životě tohoto císaře. Byly vystaveny cenné předměty ze 14. století: listiny, knihy, mince aj. Největší ozdobou výstavy byly repliky obrazů Mistra Theodorika, které po měsíci vystřídala část drahocenného Karlštejnského pokladu (zlaté šperky a části oděvů dvořanů Karla IV.). Výstavu

připravili kurátoři starších a novějších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. a PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. ve spolupráci s pracovníky Státního okresního archivu v Lounech (PhDr. Jan Mareš, Ph.D.).

Doprovodné akce:

Přednáška Lucemburkové v evropském kontextu (21. 4. 2016) – Prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc. zasadila dobu Karla IV. do evropského kontextu a představila jeho promyšlenou politiku, díky níž se Praha zařadila mezi nejvýznamnější evropská města a Karel IV. se stal nejmočnějším panovníkem své doby.

Exkurze na Karlštejn (1. 5. 2016) – Exkurze na hrad, který je přímo symbolem období vlády Karla IV. Součástí programu byla návštěva těch nejcennějších prostor hradu včetně kaple sv. Kříže. Exkurze byla rovněž upoutávkou na výstavu a prezentaci karlštejnského pokladu na ní.

Karlovo skriptorium (17. - 18. 5. 2016) – akce pro školy. Žáci se dozvěděli řadu zajímavých informací o Karlu IV. a jeho době, naučili se číst staré písmo, psát knihy a pečetit.

Přednáška Umění na dvoře Karla IV. (2. 6. 2016) – Historik umění prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D. pohovořil o vývoji umění doby Karla IV. v evropských souvislostech.

Příběh o narození a životě Karla IV. pod názvem Čekání na příchod Jeho Milosti Karla (12. 6. 2016) – Netradiční prohlídku prostor muzea formou živých obrazů zpracovávajících důležité momenty ze života císaře Karla IV. připravila agentura Modua, s.r.o.

Exkurze na Křivoklát a Radyni (8. 10. 2016) – celodenní exkurze na hrady spojené s osobností císaře Karla IV.

- **Strom** (14. 4. – 12. 6. 2016) – Živý organismus, který patří k největším na Zemi, je domovem mnoha živočichů, rostlin, je producentem kyslíku, zdrojem potravy, materiálu, vůní... Výstava byla spojená s prezentací soutěžních prací ze stejnojmenné výtvarné soutěže pro skupiny dětí z MŠ, ZŠ i SŠ Lounska. Připravila kurátorka geologie Ing. Lenka Macová ve spolupráci s Nesehnutím o.p.s. a firmou Zahrádkář Louny.
- **15 let Ústeckého kraje** (15. 6. – 26. 6. 2016) – Výstava připravená Krajským úřadem Ústeckého kraje k 15. výročí vzniku krajů představila nejvýznamnější rozvojové projekty, které změnily tvář kraje za dobu jeho trvání.
- **120 let lounského gymnázia** (21. 6. – 28. 8. 2016) – Výstava seznamující s historií lounského gymnázia připravená u příležitosti jeho jubilea. Připravili kurátoři starších a novějších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. a PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. ve spolupráci s učiteli dějepisu Gymnázia v Lounech (PhDr. Karlem Marešem a Mgr. Jaroslavem Řeřichou).
- **Obojživelníci ve svém živlu** (28. 6. – 28. 8. 2016) – Fotografická výstava, která nechala návštěvníky nahlédnout do skrytého života obojživelníků na souši i pod hladinou. Výstavu připravili kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček a kurátorka geologie Ing. Lenka Macová ve spolupráci se Správou chráněné krajinné oblasti České středohoří v Litoměřicích.
- **Neuvěřitelný svět prvních zemědělců mezi Ohří a Berouňkou** (8. 9. – 20. 11. 2016) - Velká interaktivní výstava představila život lidí v mladší době kamenné. Návštěvníci se dozvěděli, jak žili a v co věřili naši předkové. Součástí výstavy byla i interaktivní herna zaměřená na malé návštěvníky, kde si mohli vyzkoušet na vlastní kůži život v pravěku. Výstava vznikla jako společný projekt Ústavu archeologické památkové péče středních Čech v Praze (PhDr. Dana Stolzová, PhDr. Daniel Stolz, Ph.D.), Muzea T.G.M. v Rakovníku (Mgr. Kateřina Blažková) a našeho muzea (kurátorka archeologie Mgr. Lenka Čtvrtníčková a technický pracovník Petr Svoboda). Výstava získala **Cenu Eduarda Štorcha za rok 2016**, udělovanou Českou

archeologickou společností za mimořádný čin na poli popularizace archeologie během uplynulého roku.

Doprovodný program:

Komentované prohlídka výstavou (24. 10. 2016) s hlavním autorem výstavy PhDr. Danielem Stolzem, Ph.D.

Přednáška Neuvěřitelný svět prvních zemědělců (15. 11. 2016), kterou proslovil PhDr. Daniel Stolz, Ph.D., dala nahlédnout posluchačům do nejnovějších objevů, posouvajících naše znalosti života nejstarších zemědělců.

- **Vesnice Lounska očima Oldřicha Hanuše** (8. 11. 2016 – 8. 1. 2017) – Výstava představila dílo Oldřicha Hanuše, architekta, historika, místopisného badatele a zakládajícího člena Spolku rodáků a přátel města Loun a okolí v Praze, na pozadí dosud neznámého souboru kreseb z jeho pozůstalosti. Oldřich Hanuš se specializoval na územní plány vesnic lounského okresu. Jeho studie o osídlení, s rozsáhlým mapovým materiálem, jsou ukázkou toho, co vše je možné vyčíst z katastrů obcí. Výstavu připravila knihovnice muzea Stanislava Profousová.
- **Vánoční ozdoby** (29. 11. 2016 – 22. 1. 2017) – Tradiční vánoční výstava byla tentokrát zaměřena na křehkou krásu skleněných foukaných vánočních ozdob. K vidění byly ukázky jednotlivých fází výroby, ozdoby rozličných barev a tvarů, od klasických koulí a špicí až po nejrůznější figurky, návštěvníci se dozvěděli, jak vznikly foukané ozdoby. Výstavu připravila kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.

Doprovodný program:

Vánoční dílny (6. - 9. 12. a 13. - 15. 12. 2016) – Tvůrčí dílny, ve kterých si mohl každý vyrobit svoji vlastní originálně dekorovanou skleněnou ozdobu a odnést si ji domů.

Betlémské světlo (17. 12. 2016) – Jednou ze zastávek lounských skautů při roznášení betlémského světla po městě bylo i naše muzeum.

Šmodrchání lampiček (18. 12. 2016) – Výroba lampiček pro betlémské světlo ve spolupráci se skautským oddílem v Lounech.

Přednášky

Mimo přednášek, které byly pojaty jako doprovodné akce ke krátkodobým výstavám, proběhly v prostorách muzea ještě další, rovněž určené pro širokou veřejnost. Bylo dbáno o co největší pestrost, aby přednášky zaujaly co nejširší spektrum návštěvníků:

- **Adventní a vánoční tematika v iluminovaných rukopisech** (7. 1. 2016) – Mgr. Martina Šárovcová, Ph.D. z Ústavu dějin umění AV ČR si pro návštěvníky připravila vánoční tematiku v kališnických graduálech a dalších zpěvnících.
- **Lounské muzeum – včera, dnes a zítra** (8. 3. 2016) – Diskusní večer, připravený pro návštěvníky ředitelem muzea PhDr. Jiřím Matyášem, zhodnotil minulost a současnost lounského muzea a jeho výhledy do budoucna.
- **Slavní zahradníci 19. století** (22. 3. 2016) – Regionální badatel Jaromír Tlustý pojednal o zahradách, zahradnických spolcích a významných představitelích českého zahradnictví v 19. století, včetně botaniků, badatelů a cestovatelů.

- **40 let CHKO České středohoří** (21. 7. 2016) – Přednášku k 40. výročí vyhlášení CHKO České středohoří, na které byla prezentována chráněná území Lounského středohoří, připravil kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček.
- **Historická procházka po Lounech I.: Po stopách lounských osobností** (10. 8. 2016) – Prohlídku historického jádra města spojenou s povídáním o zajímavých osobnostech připravil pro zájemce kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Historická procházka po Lounech II.: Kotěrova kolonie** (17. 8. 2016) – Prohlídku nejstaršího zahradního města v Čechách, projektovaného zakladatelem moderní architektury Janem Kotěrou, připravil kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Historická procházka po Lounech III.: Benátky, park a výstaviště** (24. 8. 2016) – Prohlídku „povodňové“ oblasti, která byla od počátku nedílnou součástí Loun, připravil kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Ovocné stromy v krajině Českého středohoří** (15. 9. 2016) – Přednášku o historii ovocnářství v krajině Českého středohoří, starých odrůdách ovocných dřevin a o obnově sadů v rámci projektu Life+ Stepi Lounského středohoří přednesla Ing. Šárka Kopecká, pracovnice pro agroenvironmentální programy Správy CHKO České středohoří v Litoměřicích.
- **Ročovský klášter včera a dnes** (19. 10. 2016) – Komponovaný večer byl založený na besedě s voršilkami, které působily v tamější Dětské psychiatrické léčebně, a s Janem Řeřichou, který začal s rozsáhlou rekonstrukcí bývalých klášterních budov.
- **Vrchlický, Louny a Noc na Karlštejně** (27. 10. 2016) – Povídání o osobním životě velkého českého básníka, o jeho vztahu k Lounům i o jeho nejslavnějším díle si připravil pro posluchače kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Karel IV. a hudba** (3. 11. 2016) – Přednášku nejen o tom, jaká hudba zněla na francouzském a českém královském dvoře, jaká na středověké univerzitě, si připravil přední odborník na gregoriánský chorál PhDr. David Eben, Ph.D., docent Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.
- **Archeologický výzkum za kostelem sv. Mikuláše** (7. 11. 2016) – Presentace záchranného archeologického výzkumu kolem kostela sv. Mikuláše *in situ*. Připraveno ve spolupráci s o.p.s. Archeo Sever, která tento výzkum prováděla.
- **Drobné sakrální památky na Lounsku** (8. 11. 2016) – Výklenkové kapličky, křížky, Boží muka, mariánské sloupy a různé sochy světců v podání kurátora starších dějin ThLic. Jaroslava Havrlanta, Th.D.
- **Císař František Josef I. a jeho doba** (24. 11. 2016) – Přednášku věnovanou osobnosti nejznámějšího habsburského panovníka na českém trůně si u příležitosti 100. výročí od jeho úmrtí připravil kurátor novější historie PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Malovaný strop kostela sv. Mikuláše v Orasících** (7. 12. 2016) – Přednášku o restaurování ojedinělé památky – malovaného kazetového stropu od malíře Kryštofa Tietzeho z roku 1703 – si připravil pro auditorium PhDr. Vít Honys, odborný pracovník ústeckého pracoviště Národního památkového ústavu.

Mimo prostory muzea kurátoři uspořádali podle své odborné specializace řadu osvětových **přednášek po školách, sporcích** (např. Spolek rodáků a přátel města Loun) a **kulturních institucích** (Městská knihovna Louny, místní lidové knihovny v regionu), popř. pro oficiální delegace Města Loun.

Ostatní prezentační akce

V roce 2016 muzeum pořádalo, či se podílelo i na dalších prezentačních akcích, které se již staly tradiční a oblíbené u návštěvnické veřejnosti:

- **Masopustní průvod** (9. 2. 2016) – Lounské muzeum spoluprádalo společně s Městskou knihovnou v Lounech, spolkem Lounští Lounským a Spolkem paní, dam a dívek tradiční masopustní průvod městem.
- **Filmová projekce festivalu dokumentárních filmů Jeden svět 2016** (6. 4. 2016) – Poprvé se lounské muzeum připojilo ke skupině nadšenců, kteří v Lounech pořádají filmový festival dokumentárních filmů Jeden svět. V muzeu byl promítán film *Bábušky z Černobylu* (Holly Morris, USA-Ukrajina, 2015, 72 min.), který popisuje život v uzavřené zóně kolem atomové elektrárny v ukrajinském Černobylu po třiceti letech od havárie. V rozpadajících se dřevěných domech tu přebývají stařenky, které se po nucené evakuaci vrátily ilegálně zpět do svých domovů.
- **Den Země v muzeu** (22. 4. 2016) – Druhý ročník akce, která má za cíl upozorňovat na ekologické problémy naší planety. Tentokrát byla zvolena problematika odpadu. Akce byla připravena ve spolupráci s Ekocentrem Dymnivka při DDM Postoloprty.
- **Vítání ptačího zpěvu** (7. 5. 2016) – Na komentované vycházce vedené Ing. Jaroslavem Bažantem, členem České společnosti ornitologické, se návštěvníci mohli seznámit s některými druhy vodního ptactva a také s ptáky listnatých lesů, parků a zahrad.
- **Slavnosti stepí** (V. ročník – 14. 5. 2016) – Velkolepá akce pořádaná Správou Chráněné krajinné oblasti České středohoří a Obcí Raná, která má za cíl popularizovat evropsky významnou lokalitu – vrch Ranou u Loun a fenomén stepí (jakožto domova celé řady chráněných druhů rostlin a živočichů) v Lounském středohoří vůbec. Lounské muzeum na akci participovalo znovu jako partner (přímo na slavnosti byl připraven muzejní stánek s aktivitami pro návštěvníky).
- **Lounská muzejní noc** (VI. ročník – 27. 5. 2016) – **Téma: 700. výročí narození Karla IV.** Návštěvníkům byla nabídnuta série přednášek (Václav Šlajch: Jak vzniká komiks, Jan Mareš: Lucemburské Louny), hudebních vystoupení (Žatečtí trubači), scénických vystoupení (skupina historického šermu Equites, ohňová show, kejklíř PET), němý film Noc na Karlštejně z r. 1919 aj. V rámci dalšího programu Lounské muzejní noci byly pro ně přichystány i atraktivní programy v knihovně, loutkovém divadle, Galerii města Loun, Základní umělecké škole nebo v Muzeu Zkamenělý les.
- **Noc kostelů** (10. 6. 2016) – Muzeum (kurátor starší historie ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.) společně s Městským informačním centrem (MIC) v Lounech uspořádalo poznávací a poutní cestu po kostelech lounského venkova, které jsou většinou veřejnosti nepřístupné.
- **Kouzlo světla** (15. 7. 2016) – Spolek Sýkora 2020 ve spolupráci s Městem Louny uspořádal večer moderního umění pracujícího se světlem. Lounské muzeum se stalo partnerem akce – jedna ze světelných projekcí se odehrávala i na dvoře domu Sokolů z Mor.
- **Dny evropského dědictví** (European Heritage Days – EHD – 10. 9. 2016) – pořádané MIC v Lounech, k nimž se muzeum připojilo zpřístupněním expozic Oblastního muzea v Lounech zdarma, ale především programem v Archeologickém skanzenu v Březně u Loun vztaženým k životu našich předků v mladší době kamenné. Bylo možno si vyzkoušet výrobu kamenných

nástrojů, rozdělování ohně, stavební techniky pravěku, lukostřelbu, přípravu jídla a mnoho dalšího.

- **Slavnost plodů** (15. 9. 2016) – Jednodenní výstava plodů letošní sklizně od místních zahrádkářů, sadařů a pěstitelů. K vidění byly různé odrůdy jablek, hrušek, dýní a další druhy ovoce a zeleniny.
- **František z Hamonína** (8. 10. 2016) – Nevšední akce, která má motivovat děti k poznávání národní minulosti a dějin města, připravená spolkem Skaut – střediskem Louny. Je založena na netradiční prezentaci památkových budov ve městě, muzeum při ní zpřístupňuje gotický sklep v domě U Bílého jednorožce a Žateckou bránu.
- **Vánoce v muzeu** (17. 12. 2016) – tradiční akce, kterou pořádá muzeum společně s Městem Louny, má charakter vánočních trhů. Tento rok byly směřovány nejen do muzejních budov a obou muzejních dvorků, ale rovněž do Pivovarské ulice, která byla tento den uzavřena pro běžnou dopravu. Zahájili je Žatečtí trubači slavnostní fanfárou a pásmem koled. K vidění bylo kratochvilné divadlo, kejklíř, kouzelník, věštec, soutěž ve zdobení perníčků a na závěr ohňová show. Vánoční náladu zpříjemnily středověké kapely a na ulici, na obou dvorech muzea a v přízemí muzejních budov probíhaly ukázky různých řemesel (tesař, kovář, perníkář, výroba svíček a vánočních ozdob z korálků a z papíru, textilní dekorace...) a prodej různých drobných dárků a třeba i vánočních kaprů.

V roce 2016 jsme si připomněli **40. výročí vyhlášení Chráněné krajinné oblasti České středohoří**, která na území Lounska zasahuje velmi cennou částí – tzv. Lounským středohořím. K připomenutí tohoto výročí byla připravena nejen výše zmíněná přednáška kurátora botaniky Ing. Zdeňka Kloučka, ale i dvojice exkurzí na zajímavé lokality CHKO:

- **Oblík** (11. 6. 2016) – Po okolí národní přírodní rezervace a evropsky významné lokality Oblík provedly zájemce kurátorka geologie Ing. Lenka Macová a pracovnice Ekocentra Dymnivka při DDM Postoloprty Ing. Zdeňka Parýzková.
- **Litoměřicko** (24. 9. 2016) – Po chráněných územích v okolí Litoměřic provedl zájemce pracovník Správy CHKO České středohoří RNDr. Vlastislav Vlačíha.

I v roce 2016 pokračovala v činnosti **dvojice kroužků** ve spolupráci s Ekocentrem Dymnivka při Domě dětí a mládeže v Postoloprtech:

- **Dendrologie** – lektorka Ing. Zdeňka Parýzková z Ekocentra Dymnivka.
- **Mladý badatel** - přírodovědný kroužek pro děti – lektory jsou kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček a kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.

Důležitým bodem prezentace muzea jsou i otvírací hodiny pro veřejnost o **Štědrý den (9 – 16 hodin) se vstupem zdarma** a to jak v expozičních budovách v Lounech, tak i v Archeoskanzenu v Březně u Loun.

Stálé expozice

Současná historická expozice mapuje vývoj severozápadních Čech od vlády císaře Karla IV. až po nástup Jiřího z Poděbrad s těžištěm v období husitské revoluce. Přírodovědná expozice Krajina

v srdci Evropy se zabývá přírodními hodnotami a ochranou životního prostředí v regionu severozápadních Čech. Obě expozice jsou již z hlediska prezentačních technik zastaralé – pochází z přelomu 80. a 90. let 20. století – a proto dochází k jejich radikální proměně.

V roce 2014 jsme začali pracovat na **proměně první části přírodovědné expozice**, jejímž hlavním tématem jsou stepi Lounského středohoří. Proměna byla na konci roku 2014 dovedena do fáze projektové přípravy a na sklonku roku 2015 započala realizace úprav v interiérech muzea. Během roku 2016 byla provedena většina zásadních prací na nové expozici **Stepi Lounského středohoří** a ta tak byla takřka připravena k otevření. Architektonický návrh expozice zpracoval Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček a kurátorka geologie Ing. Lenka Macová a odborníci Správy Chráněné krajinné oblasti České středohoří v Litoměřicích. Proměnu této části expozice se podařilo uhradit z externích zdrojů – dotačního programu Evropské unie Life+, jehož řešitelem je Správa CHKO České středohoří v Litoměřicích. Je to jeden z výrazných plodů spolupráce s tímto subjektem.

Na konci roku 2015 byl dokončen **projekt proměny druhé části přírodovědné expozice**, jejímž tématem je geologická minulost a současnost regionu. Architektonický návrh expozice zpracoval rovněž Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátorka geologie Ing. Lenka Macová. Pro realizaci druhé části přírodovědné expozice bude nejprve nutno nalézt dostatečné zdroje financování.

I v roce 2016 byla od května do konce září pro návštěvníky muzea (zdarma) přístupná **odpočinková zóna na dvorku** expoziční budovy č. p. 43 (Dům Sokolů z Mor): „Posezení pod věží“ (myšleno pod věží chrámu sv. Mikuláše). Skládá se z odpočinkových setů (dřevěná křesla a stůl se slunečníkem) a z doplňkových aktivit: **smyslová stezka**, písek pro děti, noviny pro dospělé aj. Zároveň je možno se **občerstvit** kávou, čajem či jinými nealkoholickými nápoji, které jsou k dostání v pokladně muzea. V tomto roce byla pro poučení návštěvníků doplněna **bylinkovou spirálou** - záhonem stočeným do spirály, který slouží k pěstování bylinek, léčivek a jedlých trvalek. Díky vyvýšené stavbě spirály a orientaci ke světovým stranám dokáže vytvořit vhodné podmínky pro pěstování mnoha druhů rostlin se zcela rozdílnými nároky.

Archeologický skanzen Březno u Loun

V roce 2016 došlo v Archeologickém skanzenu Březno u Loun k několika zásadním změnám. Bylo změněno **organizační schéma** skanzenu, aby lépe vyhovovalo úkolům kladeným na toto pracoviště – stálý pracovní tým se skládá z vedoucí skanzenu, muzejního pedagoga, průvodce a údržbáře a odborného garanta (zde je předpokladem postgraduální vzdělání v oboru Archeologie). Mezi veřejností se snažíme fixovat nový název pracoviště **Archeoskanzen Březno u Loun – Centrum experimentální archeologie Ivany Pleinerové**. Jméno zakladatelky našeho archeoskanzenu je přímo inkorporováno do názvu a je vlastně poděkováním PhDr. Ivaně Pleinerové, CSc. (nar. 1929) za celoživotní práci, kterou zasvětila z větší části březenské lokalitě. Pro zkrácený tvar „archeoskanzen“ jsme se rozhodli z důvodu lepšího využití v propagaci pracoviště oproti tradičnímu sousloví „archeologický skanzen“, jež bylo užíváno naší organizací ještě donedávna. Sousloví „centrum experimentální archeologie“ pak má upozornit na archeologický experiment, který stál u zrodu skanzenu (v roce 1981 byla postavena první experimentální budova – slovanská chata č. 5) a který je i dnes hlavním předmětem jeho činnosti, byť s posláním především prezentačním. Výše řečené má

propagovat i **nově vytvořené logo** archeoskanzenu, které si bere za základ půdorys slovanské chaty č. 5 a které v propagační rovině propojuje vznik archeoskanzenu s počátky naší národní minulosti. Nutno zdůraznit, že s názvem i logem archeoskanzenu vyslovila dr. Pleinerová při osobním jednání souhlas.

Mimo údržbové činnosti a úklidových prací po celém areálu byla činnost archeoskanzenu směřována především do prezentačních akcí pro veřejnost:

- **Zahajovací večer ve skanzenu** (21. 5. 2016) – Tentokrát s kurzem výroby sýrů pro pokročilé (Ludka Fialová a Zdenka Lněničková) se zahájením pokusu – uložení sýrů do země a s táborovým ohněm.
- **Dětský den** (V. ročník, 18. 6. 2016) – Program pro děti s oživenými pravěkými a raně středověkými chýšemi, za přítomnosti filmových medvědů Huga a Bány a poníků pro svezení.
- **Týden řemesel** (21. - 28. 6. 2016) - Akce určená zejména školám a zájmovým skupinám, pro které byly připraveny čtyři stanoviště s interaktivním představením určitého řemesla. Představili se hrnčíř, kovář, košíkář, kuchař, mydlář a potašník.
- **Vítání prázdnin** (9. 7. 2016) – při kterém mohla veřejnost poznat a vyzkoušet dovednosti germánských osadníků.
- **Válečnictví v době římské** (27. 8. 2016) – Program pro širokou návštěvnickou veřejnost o tom, jak Římané válčili se svými nepřáteli. Došlo i na bitvu mezi oběma tábory, do které se zapojili především nejmenší návštěvníci.
- **Dny evropského dědictví** (10. 9. 2016) – viz výše.
- **Podzimní oheň** (22. 9. 2016) – V okamžik podzimní rovnodennosti, tj. v 16.22 vzplanul k její oslavě v archeoskanzenu první podzimní oheň.
- **Posvícení s Rusíny** (24. 9. 2016) – Představení výroby pochoutek s tisíciletou tradicí (sýr, mošt, medovina, perník, placky a kaše všeho druhu) doplněné folklórním vystoupením rusínského souboru Skejušan z Chomutova. Došlo k vyzvednutí sýrů uložených na jaře do země v rámci experimentu s uchováním sýra.
- **Mezinárodní den archeologie** (15. 10. 2016) – Akce zaměřená na prezentaci archeologie, při které archeologové osvětlili návštěvníkům, kdo jsou a co dělají, jak může vypadat archeologický experiment, k čemu je dobrý a co všechno se dá díky archeologii zjistit.
- **Zimní táboření napříč historií** (25.-27. 11. 2016) – Archeoskanzen poskytl na víkend prostor několika skupinám oživené historie od paleolitu do 20. století, které si u nás vyzkoušely svoje zimní vybavení a na několik dnů se u nás utábořily.
- **Kračún – oslava slunovratu** (21. 12. 2016) – Před západem slunce byla zapálena očištná vatra, do které byl vložen badník, a vzdali jsme hold našim předkům.

Mimo tyto akce byly v archeoskanzenu připraveny a hojně využívány **programy pro školní skupiny a zájmové skupiny mládeže**, které byly realizovány v případě školních skupin ve vyučovacím čase a které vhodně doplňují výuku dějepisu. Programy využívají specifika archeoskanzenu, jsou koncipovány především jako zážitkové a interaktivní, kdy je školní třída rozdělena do malých skupin pro intenzifikaci pedagogického procesu.

Pro všechny návštěvníky byla určena akce **Stavitelský podzim**, která měla za cíl vtáhnout zájemce do problematiky stavitelství z tradičních materiálů: v rámci běžné prohlídky si mohli návštěvníci vyzkoušet výrobu mazanice a omítání hlínou.

Nový impuls dostal v roce 2016 v březenském archeoskanzenu i **archeologický experiment**. Byla navázána spolupráce s prof. RNDr. Michalem Hejzmanem, Ph.D., pedagogem České zemědělské univerzity v Praze a vědeckým pracovníkem Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze, v.v.i., který v našem skanzenu založil pokusná políčka pro pěstování starých odrůd pšenice. Pokusy odborně vyhodnocuje a srovnává s výsledky na jiných archeologických lokalitách v rámci Evropy a Předního Východu.

Návštěvnost

V roce 2016 navštívilo Oblastní muzeum v Lounech celkem 16 439 návštěvníků. Z tohoto počtu navštívilo stálé expozice, krátkodobé výstavy a ostatní prezentační akce v muzejním areálu v Pivovarské ulici (č. p. 28, 43 a 189) v Lounech celkem 11 271 návštěvníků a expozice a prezentační akce Archeologického skanzenu v Březně u Loun 5 168 návštěvníků. Dalších 1 442 zájemců navštívilo prezentační akce, které pořádalo muzeum mimo své prostory, popř. muzeum se spolupodílelo na jejich přípravě mimo své prostory (Slavnost stepí na Rané, poznávací exkurse, přednášky kurátorů pro jiné organizace a spolky aj.).

Hospodaření muzea

V roce 2016 hospodařilo Oblastní muzeum v Lounech s příspěvkem zřizovatele v celkové výši 10.385.000,- Kč. Největším položkou v rozpočtu muzea jsou osobní náklady, které za uplynulý rok činily 7.976.000,- Kč (včetně odvedeného zdravotního a sociálního pojištění). Příznivé výsledky v oblasti návštěvnosti se projeví ve výši vybraného vstupného (145.000,- Kč) a ve výši tržeb z prodeje upomínkových předmětů a propagačních materiálů (174.000,- Kč). Muzeum bylo úspěšné i v získávání příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů – celkem získalo 279.000,- Kč (největší částka – 80.000,- Kč – byla získána od Města Loun na podíl muzea v celoměstském projektu Lucemburské Louny 2016).

Pracovní tým

Ve stálém pracovním poměru pracovali v Oblastním muzeu v Lounech k 31. prosinci 2016 tyto zaměstnanci:

PhDr. Jiří Matyáš – ředitel muzea

Jana Husáková – ekonomka, zástupkyně ředitele

Odborné oddělení: **Mgr. Patrik Dominec** – konzervátor, **Vlastimil Ajksner** – asistent konzervátora, výstavní technik, **ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.** – historik starších dějin, kurátor podsbírek Historie, Historická fotografie a Numismatika, **Ing. Zdeněk Klouček** – botanik, kurátor podsbírek Botanika a Zoologie, **Ing. Lenka Macová** – geolog, kurátorka podsbírky Geologie, **Stanislava Profousová** – knihovnice, kurátorka podsbírky Sbírková knihovna a Lunensia, **PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.** – historik

novějších dějin, kurátor podsbírek Dějiny současnosti a Etnografie, **Mgr. Lenka Čtvrtníčková** – archeolog, kurátorka podsbírky Archeologie (úvazek 0,75), **PhDr. Jiřina Štauberová** – archeolog (úvazek 0,25).

Ekonomicko-provozní oddělení: **Petr Svoboda** – technický pracovník, **Ivana Svobodová** – mzdová účetní, majetek, **Veronika Škuthanová** – pokladní, dokumentátorka, **Lucie Šulganová** – uklízečka, **Marie Brožová** – pokladní v expozici. Průvodkyně v expozicích (úvazek 0,5): **Kateřina Frajtová, Jaroslava Kundrtová, Jana Mourková, Eva Šimonová.**

Archeologický skanzen Březno u Loun: **MgA. Karolína Klinecká** – vedoucí skanzenu, **Jakub Klinecký** – muzejní pedagog, **Václav Jíra** – pokladní, průvodce, údržbář, **PhDr. Daniel Stolz, Ph.D.** – odborný garant (úvazek 0,2).

Celkem v Oblastním muzeu v Lounech pracuje 24 zaměstnanců, přepočtený stav činí 20,2 zaměstnance.

V Lounech dne 1. června 2017

Předkládá PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš, ředitel Oblastního muzea v Lounech, p. o.